

מִיָּד (שם פסוק ח) וַיַּחֲזֵק ה' אֶת לֵב פְּרָעָה וַיִּרְדֹּף
אֲחֵרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים
בְּיַד רָמָה. מִיָּד רָמָה לֹא כְּתִיב, אֲלֵא בְּיַד רָמָה.
אִיהִי יָד דְּכְתִיב בִּיה (שם לא), וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת
הַיָּד הַגְּדוֹלָה, הִהִיא יָד הַגְּדוֹלָה אִיהִי יָד רָמָה.
בְּהִיָּא שְׁעֵתָא, חָקִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהִיא
יָד, כָּל דְּיוֹקְנִין, וְכָל חַיִּילִין וְתוֹקְפִין
דְּמַצְרָאִי, כְּגוּנָא דְּאִינוּן חֲרָשִׁין וְקַסְמִין
דְּעֵבְדוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּהוּוּ אֲתִיין בְּחֲרָשָׁא דָּא.
הִהִיא יָד, הִוָּה חָקִיק בִּיה לְקַבְּלִיה דְּהִהוּא
חֲרָשָׁאִי, וְאַתְבָּרַת קַמִּיה דְּהִהוּא דְּיוֹקְנָא דְּהִוָּה
חָקִיק בְּהִהוּא יָד. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, (שם טו ו)
יְמִינָהּ יִי נֶאֱדָרִי בִּפְתִּי יְמִינָהּ יִי תִרְעֵץ אוֹיֵב.
וּבְגִין הָאִי דְּמִיתִיד, דְּיוֹקְנִין וְצִיּוּרִין חָקִיקְנָא
בִּיה, כְּגוּנָא דְּסוּסוֹתָא דְּפָרְעָה. עַד הָכָא.
אַבְרָם בְּקִישׁוּרָא דְּמַלִּין, לֹא אֲתַקְשְׁרוּ. דָּאִי
הָכִי, מֵאִי הָאִי לְגַבִּי קָרָא דְּלַעֲיִלָּא,
וּבְרָזָא דְּרַחֲמֵימוּ וְחֻדְוָה דְּתַשְׁבַּחְתָּא דָּא. מֵאִי
בְּעָאן הָכָא רְתִיכִין דְּפָרְעָה. וּמֵאִי קָא אֲתִיב
לְגַבִּיה.

אַלְא וְדָאִי כּוּלָּא בְּקִישׁוּרָא דְּרָזָא חֲדָא אִיהוּ.
לְסוּסֵתִי בְּרַכְבִּי פְּרָעָה. אֶהְדַּרְנָא לְמַלְהָ
קְדָמָא. דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַנִּי לָהּ עַל
כָּל אִינוּן אוּכְלוּסִין וּמַשִּׁירִין דְּלִתְתָּא לְמַהוּי
רִישָׁא דְּלִהוּן. מַהִּהוּא זְמַנָּא אִיהִי מְשַׁבַּחַת
תְּדִיר, וְלֹא שְׂכִיכַת, וְכָל אוּכְלוּסִין דִּילָהּ
מְשַׁבַּחַן תְּדִיר, וְלֹא שְׂכִיכוּ לְעֵלְמִין.
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא דְּרַחֲמֵימוּ דָּא, הוּי שִׁירוֹתָא, כַּד
נִפְקַת מִמַּצְרִים, וְכָל אוּכְלוּסִין
דְּלַעֲיִלָּא וְתַתָּא הוּוּ קַמָּה, וְכַדִּין שְׂרִיאַת רַחֲמֵימוּ
דְּתוֹשְׁבַּחְתָּא לְגַבִּי עֵילָא. וְסוּסוֹן דְּפָרְעָה
וְרִתִּיכוּי הוּוּ נְטֹלָן אֲבַתְרִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, אִיהִי
שְׂרִיאַת בְּתוֹשְׁבַּחְתָּא דְּרַחֲמֵימוּ לְגַבִּי עֵילָא.

מִיָּד - (שמות יד) וַיַּחֲזֵק ה' אֶת לֵב
פְּרָעָה מִלֶּךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד
רָמָה. מִיָּד רָמָה לֹא כְּתוּב, אֲלֵא
בְּיַד רָמָה. הִיא הַיָּד שְׁכָתוּב בָּהּ
(שם) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.
אוֹתָהּ הַיָּד הַגְּדוֹלָה הִיא יָד רָמָה.
בְּאוֹתָהּ שְׁעָה חָקִיק הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּיָד הַזֶּה כָּל הַדְּיוֹקְנָאוֹת וְכָל
הַצְּבָאוֹת וְהַחֲזָקִים שֶׁל הַמִּצְרַיִם,
כְּמוֹ שְׂאוֹתֵם הַכְּשָׁפִים וְהַקְּסָמִים
שֶׁעָשׂוּ, בְּשַׁעֲה שֶׁהָיוּ בָּאִים בְּכַשְׁוֹף
הַזֶּה. אוֹתָהּ הַיָּד הִיא חָקִיק בָּהּ
כְּגוֹד אוֹתָם הַמְּכַשְׁפִּים, וְנִשְׁבְּרָה
לְפָנֵי אוֹתוֹ הַדְּיוֹקָן שֶׁהָיָה חָקִיק
בְּאוֹתָהּ הַיָּד. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם טו)
יְמִינָהּ ה' נֶאֱדָרִי בִּפְתִּי יְמִינָהּ ה'
תִּרְעֵץ אוֹיֵב. וּמִשּׁוּם זֶה דְּמִיתִיד,
דְּיוֹקְנָאוֹת וְצִיּוּרִים חָקִיקְתִּי בָּהּ,
כְּמוֹ הַסּוּסִים שֶׁל פְּרָעָה. עַד כָּאן.
אַבְרָם בְּקִשְׁר הַדְּבָרִים לֹא נִקְשְׁרוּ.
שָׂאֵם כָּךְ, מַה זֶה לְגַבִּי הַפְּסוּק
שֶׁלְמַעֲלָה, וּבְסוּד שֶׁל אֶהְבָּה
וּשְׁמַחָה שֶׁל הַתְּשַׁבַּחַת הַזֶּה? מַה
רוֹצִים כָּאן מְרַבּוֹת פְּרָעָה, וּמַה
הוּא הַשִּׁיב לָהּ?

אַלְא וְדָאִי שֶׁהַכֵּל בְּקִשְׁר שֶׁל סוּד
אֶחָד הוּא, לְסוּסֵתִי בְּרַכְבִּי פְּרָעָה.
חֲזוֹנֵנוּ לְדַבֵּר הָרִאשׁוֹן. שְׂפָאֲשֵׁר
הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא מִנָּה אוֹתָם עַל
כָּל אוֹתָם הָאוּכְלוּסִים וְהַמַּחְנוֹת
שֶׁלְמַטָּה לְהִיּוֹת הָרִאשׁ שֶׁלָּהֶם,
מֵאוֹתוֹ הַזֶּמֶן הִיא מְשַׁבַּחַת תְּמִיד,
וְלֹא שׁוֹכְכַת, וְכָל אוּכְלוּסִיָּה
מְשַׁבַּחִים תְּמִיד, וְלֹא שׁוֹכְכִים
לְעוֹלָמִים.

וְהַתְּשַׁבַּחַת שֶׁל הָאֶהְבָּה הַזֶּה הִיָּתָה
הָרִאשִׁית, כְּשִׁינְאָה מִמִּצְרַיִם, וְכָל
הָאוּכְלוּסִים שֶׁלְמַעֲלָה וְלְמַטָּה הָיוּ
לְפָנֶיהָ, וְאָז הַתְּחִילָה אֶהְבַּת
הַתְּשַׁבַּחַת לְמַעֲלָה. וְסוּסֵי פְּרָעָה
וּמְרַבּוֹתֶיהָ הָיוּ נוֹסְעִים אַחֲרֵי
יִשְׂרָאֵל, הִיא הַתְּחִילָה בְּתַשְׁבּוּחוֹת
שֶׁל אֶהְבָּה אֶל מַעֲלָה.

וְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רָצָה
בְּתַשְׁבּוּחוֹת בְּאוֹתוֹ הַזֶּמֶן, כְּמוֹ
שֶׁשָּׁנִינוּ (שְׁמוֹת יד) וְלֹא קָרַב זֶה אֶל
זֶה כָּל הַלֵּילָה. וְהוּא הַשְׁתִּיק
אוֹתָהּ מִתּוֹךְ תַּשְׁבּוּחוֹת הָאֲהָבָה
שֶׁהִתְחִילָה.

צֵא וּרְאֵה, כִּלְה שְׁעוֹמֶדֶת בְּאֲהָבָה
לְרֹאוֹת בַּעֲלָהּ, כְּשֶׁרוֹאֶה אוֹתוֹ,
מִתְעוֹרֶרֶת אֲהָבָה אֵלָיו, וּמִתְחִילָה
לְשַׁבַּח לוֹ. וְאִם הוּא לֹא רוֹצֶה
בְּתַשְׁבּוּחוֹת, מִשְׁתִּיקָה בְּשִׁתְּקָה
מִהִתְעוֹרְרוֹת הָאֲהָבָה שֶׁהִתְחִילָה.
אִיךָ שׁוֹכֵךְ לִבָּהּ וּרְצוֹנָה?

בֵּינָן שֶׁטִּבְעוֹ כָּל אוֹתָם הַסּוֹסִים
וְהַמְּרַכְּבוֹת שֶׁל פְּרָעָה בִּים, וְרָאוּ
יִשְׂרָאֵל כָּל אוֹתָם גְּבוּרוֹת וְנִסִּים
שֶׁעָשָׂה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שִׁבְחוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ תַּשְׁבּוּחַת
בְּשִׁבְלָהּ. וְקָבַל אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת טו) אֶז
יִשִּׁיר מִשָּׁה וּבִנִּי יִשְׂרָאֵל אֶת
הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֵה'. אַחֵר כִּף
כְּשִׁחֲזָרָה הַבָּאָר, שִׁבְחוּ יִשְׂרָאֵל
תַּשְׁבּוּחַת בְּשִׁבְלָהּ, שְׁפָתוֹב אֶז
יִשִּׁיר יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת.
כֹּא יְהוֹשֻׁעַ וְשִׁבְחָה תַּשְׁבּוּחַת
בְּשִׁבְלָהּ. בָּאוּ דְבוּרָה וּבְרָק
וְשִׁבְחוּ תַּשְׁבּוּחַת בְּשִׁבְלָהּ.

בֵּינָן שֶׁבְּנֵה שְׁלֵמָה אֶת בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ, וְכָל הָעוֹלָמוֹת הָיוּ
בְּמִשְׁקָל אֶחָד, אֶז הָיָה עוֹרָרָה
אֲהָבָה וְתַשְׁבּוּחַת עֲלִיוֹנָה, וְאֲמָרָה
דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים אֵלּוּ שֶׁל תַּשְׁבּוּחַת
וְאֲהָבָה אֵלָיו.

אֶז הוּא, מִתּוֹךְ אֲהָבָה וְתַשְׁבּוּחַת
הַכֹּלָה, רָצָה לְהַזְכִּיר לָהּ אוֹתָהּ
שִׁתְּקָה שֶׁעָשָׂה לָהּ לִשְׁתַּק, וְלֹא
רָצָה בְּתַשְׁבּוּחַת. פֶּתַח וְאָמַר, (שִׁיר
א) לְסִסְתִּי בְּרַכְבִּי פְּרָעָה. כְּשֶׁאוֹתָם
הַסּוֹסִים וְהַמְּרַכְּבוֹת שֶׁל פְּרָעָה הָיוּ
בָּאִים וְרוֹדְפִים אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל -
דְּמִיתִיף רַעֲיָתִי, הַשְׁתַּקְתִּי אוֹתָךְ
בְּהַשְׁתַּקָּה. דְּמִיתִיף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
וַיִּדְם אֶהְרֹן. שְׁמֵשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם.

וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא בָּעִי בְּתוֹשְׁבַּחְתָּא בְּהוּא
זְמָנָא, כְּמָא דְתַנִּינָן דְּכְתִיב (שִׁם יד כ) וְלֹא
קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלֵּילָה. וְאִיהוּ אֲשִׁתִּיק לָהּ
מִגּוֹ תוֹשְׁבַּחְתָּא דְרַחֲמִימוּ דְשָׁרִיאת.

בּוֹק חֲזִי, כִּלְה דְקִיִּמָּא בְּרַחֲמִימוּ לְמַחְמִי
לְבַעֲלָהּ, כַּד חֲמַאת לִיהּ, אֲתַעֲרַת רַחֲמִימוּ
לְגַבִּיּהּ, וְשָׁרִיאת לְשַׁבְּחָא לְגַבִּיּהּ. וְאִי אִיהוּ לֹא
בָּעִי בְּתוֹשְׁבַּחְתָּא, מִשְׁתַּקָּה בְּשִׁתְּקוֹ
מֵאֲתַעֲרוּתָא דְרַחֲמִימוּ דְשָׁרִיאת. אִיךָ שְׁכִיף לִבָּהּ
וּרְעוּתָהּ.

בֵּינָן דְּטִבְעִי כָּל אֵינוֹן סוֹסוֹן וְרִתִּיכִין דְּפְרָעָה
בִּימָא, וְחֲמוּ יִשְׂרָאֵל כָּל אֵינוֹן גְּבוּרָאן
וְנִסִּין דְּעַבְד לֹון קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, שִׁבְחוּ
יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא תוֹשְׁבַּחְתָּא בְּגִינָה, וְקָבִיל לֹון
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (שִׁם טו א) אֶז יִשִּׁיר
מִשָּׁה וּבִנִּי (דף פ"א ע"א) יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת
לִי'. לְבַתֵּר כַּד אֲהָדָר בִּירָא, שִׁבְחוּ יִשְׂרָאֵל
תוֹשְׁבַּחְתָּא בְּגִינָה. דְּכְתִיב, אֶז יִשִּׁיר יִשְׂרָאֵל אֶת
הַשִּׁירָה הַזֹּאת. אֲתָא יְהוֹשֻׁעַ וְשִׁבְחָה תוֹשְׁבַּחְתָּא
בְּגִינָה. אֲתוּ דְבוּרָה וּבְרָק וְשִׁבְחוּ תוֹשְׁבַּחְתָּא
בְּגִינָה.

בֵּינָן דְּבְנֵה שְׁלֵמָה בִּי מְקִדָּשָׁא, וְעֲלָמִין הָיוּ
כִּלְהוּ בְּשִׁתְּקוּלָא חָדָא, בְּדִין אִיהִי אֲתַעֲרַת
רַחֲמִימוּ וְתוֹשְׁבַּחְתָּא עִילָאָה, וְאֲמַרְת מִלִּין
עִילָאִין אִילִין דְּתוֹשְׁבַּחְתָּא וְרַחֲמִימוּ לְגַבִּיּהּ.
בְּדִין אִיהוּ, מִגּוֹ רַחֲמִימוּ וְתִיאובְּחָא דְכִלְה, בְּעָא
לְאֲדַפּוּרִי לָהּ הֵהוּא שְׁתִּיקוּ דְּעַבְד לָהּ
לְמִשְׁתַּק, וְלֹא בְּעָא בְּתוֹשְׁבַּחְתָּא, פֶּתַח וְאָמַר,
לְסִסְתִּי בְּרַכְבִּי פְּרָעָה, כַּד אֵינוֹן סוֹסוֹן וְרִתִּיכִין
דְּפְרָעָה הָיוּ אֲתִיין וְרַדְפִין אֲבַתְרִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
דְּמִיתִיף רַעֲיָתִי, אֲשִׁתִּיקָה לָךְ בְּאַשְׁתוּקָא.
דְּמִיתִיף: כְּמָא דְאֲתַמָּר, (ויקרא י א) וַיִּדְם אֶהְרֹן.
(יהושע י ב) שְׁמֵשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם.

וְעַם כָּל דָּא, הָכִי אֶצְטְרִיף, דִּהָא בְּהֵוּא זְמַנָּא
עַד פֻּעֵן, בְּנִין וְאַכְלוּסִין דְּאַרְעָא, וְכָל
תִּיקוּנֵין דִּילָךְ, לֹא הוּוּ שְׁלֵמִין כְּדָקָא יָאוּת, וְאַתָּ
לֹא הוּיָת מִתְעַטָּרָא בְּהוּ כְּדָקָא יָאוּת בְּתִיקוּנֵיךְ.
אַבְרָם הִשְׁתָּא נָאוּוּ לְחֵינְךָ בְּתוֹרִים, כִּמְאָ יֵאִין
כָּל תִּיקוּנֵין דִּילָךְ, וְכִמְאָ שְׁפִירִין אֵינוּן
בְּתוֹרִים, דְּכִבְרָ קִבִּילוּ אוֹרֵייתָא, תּוֹרָה שְׁכַתְּבָה
וְתוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה, וְאַתְעַטָּרָת בְּהוּ. מַה דִּלָּא
הוּיָת מְקַדְמַת דְּנָא.

וּבְגִין כִּף דְּמִיתִיךָ רַעֲיָתִי, וְלֹא בַעֲיָנָא
בְּתוֹשְׁבַחְתִּיךָ, וְאַתְעַרְוּ דְּרַחֲמֵי דִילָךְ,
בְּגִין דָּאֵת עָרוּם וְעָרִיָה, וְלֹא הוּיָת מִתְקַנָּא
בְּתִיקוּנֵיךְ. וְהִשְׁתָּא כִּמְאָ יֵאִין תִּיקוּנֵין דִּילָךְ,
וְרַעֲיוּתָא דִּילִי כִף, וּבְמִילִי תוֹשְׁבַחְתִּיךָ. צוּאֲרָךְ,
הָא אֵית לָךְ בִּי מְקַדְשָׁא בְּאַרְעָא, בְּגוּוֹנָא דְכֻלְהוּ
צִיּוּרִין עִילָאִין וְכִמְאָ צְדִיקִים וְחֲסִידִים עֲאֵלִין
בְּגוּיָה.

וְהִשְׁתָּא דָּאֵת מִתְעַטָּרָא בְּתִיקוּנֵיךְ, וּבְשְׁלִימוּ
דְּלֵהוּן, הָא כָּל מְקוּרִין עִילָאִין, וְכָל
דְּרַגִּין וְשִׁיפִין הָא אֵינוּן לְגַבְךָ, לְקַבְלָא לָךְ,
וְלִאֲתַקְנָא לָךְ בְּתִיקוּנֵיךְ עִילָאִין.

וְעַל דָּא תוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ, נַעֲשֶׂה וְדָאִי,
אֶעֱשֶׂה לֹא כְתִיב, אֶלָּא נַעֲשֶׂה, מְרִישָׁא
דְּנִקּוּדָה עִילָאָה, עַד יְסוּדָא תַתָּאָה, נִתְקַן לָךְ,
וְנַעֲבִיד לָךְ מִסְטָרָא דְזָהָב, דְּתַמֵּן אֲתַעֲרוּ
דְּרַחֲמֵי. עַם נְקוּדוֹת הַפֶּסֶף, מִסְטָרָא דִּימִינָא.
לְאַחֲזָאָה, דִּהָא אֲתַעֲרוּ דְלַעֲיִלָא, לֹא אֲתַעֲרוּ וְלֹא
אֲתַתְקַן לְגַבְךָ, אֶלָּא כִּד אֲתַתְקַנָּא
אִיהוּ בְּקַדְמִיתָא בְּתִיקוּנֵי דִּהָאִי עֲלֵמָא. כִּיּוֹן
דְּתִיקוּנֵין דִּהָאִי עֲלֵמָא אֲתַתְקַנּוּ בְּהַ כְּדָקָא יָאוּת,
כְּדִין תִּיקוּנֵי דְלַעֲיִלָא מִתְקַנֵּי בְּהַ, וְיִהְיִי לָהּ
תוֹרֵי זָהָב עַם נְקוּדוֹת הַפֶּסֶף. תוֹרֵי, כִּמְאָ דָּאֵת
אָמַר (אסתר ב טו) תוֹר אֶסְתֵּר בַּת אֲבִיחַיִל.

וְעַם כָּל זֶה כִּף צְרִיף, שְׁהָרִי בְּאוּתוּ
זְמַן עַד עַתָּה, הַבְּנִים וְהָאוּכְלוּסִים
שְׁבָאֲרִין וְכָל הַתְּקוּנִים שְׁלָךְ לֹא
הָיוּ שְׁלֵמִים כְּרָאוּי, וְאַתָּ לֹא הָיִית
מִתְעַטָּרָת בְּהֵם כְּרָאוּי בְּתִיקוּנֵיךְ.
אַבְרָם עֲכָשׁוּ נָאוּוּ לְחֵינְךָ בְּתוֹרִים,
כִּמְאָ נָאִים כָּל הַתְּקוּנִים שְׁלָךְ,
וְכִמְאָ יָפִים הֵם בְּתוֹרִים, שְׁכַבְרָ
קִבִּילוּ תּוֹרָה, תּוֹרָה שְׁכַתְּבָה וְתוֹרָה
שְׁבַעֲלָ פֶה, וְהִתְעַטָּרָה בְּהֵם מַה
שְׁלֹא הָיִית מְקַדְמָה לָכֵן.

וּבְשׁוּם כִּף דְּמִיתִיךָ רַעֲיָתִי, וְלֹא
רַעֲיָתִי בְּתִשְׁבַּחְתִּיךָ וְהִתְעַזְרִית
אֶהְבְּתִיךָ, מְשׁוּם שְׁאֵת עָרוּם
וְעָרִיָה, וְלֹא הָיִית מִתְקַנָּת
בְּתִיקוּנֵיךְ. וְכַעַת כִּמְאָ נָאִים
הַתְּקוּנִים שְׁלָךְ, וְרַצוּנֵי כִף,
וּבְדַבְרֵי תִשְׁבַּחְתִּיךָ. צוּאֲרָךְ - הָרִי
יֵשׁ לָךְ בֵּית מְקַדָּשׁ בְּאַרְץ, בְּגוּן
שֶׁל כָּל הַצִּיּוּרִים הָעֲלִיּוֹנִים, וְכִמְאָ
צְדִיקִים וְחֲסִידִים נְכֻסִּים לְתוֹכּוּ.
וְעֲכָשׁוּ שְׁאֵת מִתְעַטָּרָת בְּתִיקוּנֵיךְ
וּבְשְׁלֵמוֹת שְׁלָהֶם, הָרִי כָּל
הַמְּקוּרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים וְכָל הַדְּרָגוֹת
וְהָאִיבְרִים הָרִי הֵם אֵלֶיךָ, לְקַבְלָךְ,
וּלְתַתְּקַן אוֹתָךְ בְּתִיקוּנֵיךְ עִילָיִים.
וְעַל זֶה (שיר א) תוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה
לָךְ. נַעֲשֶׂה וְדָאִי. לֹא כְתוּב אֶעֱשֶׂה,
אֶלָּא נַעֲשֶׂה, מְרִישָׁא הַנִּקְדָּה
הָעֲלִיּוֹנָה עַד הַיְסוּד הַתַּתָּוִן נִתְקַן
אוֹתָךְ, וְנַעֲשֶׂה לָךְ מִן הַצֵּד שֶׁל
זָהָב, שְׁשֵׁם הַתְּעַזְרִית שֶׁל אֶהְבָּה.
עַם נְקוּדוֹת הַפֶּסֶף - מִצֵּד הַיָּמִין.
לְהִרְאוֹת, שְׁהָרִי הַהִתְעַזְרִית שֶׁל
מַעֲלָה אֵין מִתְעַזְרֶת וְאֵין
מִתְקַנָּת אֵלֶיהָ, אֶלָּא כִּשְׁהוּא
מִתְקַנָּת כְּרָאוּשׁוֹנָה בְּתִיקוּנֵי הָעוֹלָם
הַזֶּה. כִּיּוֹן שְׁנִיתְקַנּוּ בְּהַ תְּקוּנֵי
הָעוֹלָם הַזֶּה כְּרָאוּי, אֲזִי הַתְּקוּנִים
שְׁלֵמֵי מַעֲלָה מִתְקַנֵּים בְּהַ, וְנוֹתְנִים
לָהּ תוֹרֵי זָהָב עַם נְקוּדוֹת הַפֶּסֶף.
תוֹרֵי, כִּמְאָ שְׁנָאֲמַר (אסתר ב) תוֹר
אֶסְתֵּר בַּת אֲבִיחַיִל.

וְעַל דָּא, כַּד רַדְפִּין סוּסָוּן דְּרַכְבֵּי פָּרְעָה, דְּמִיתִיף, דְּלֹא תִשְׁבַּח וְלֹא תִתְעַר רַחֲמֵימוּ לְגַבְאֵי. בְּגִין דְּתִיקוּנֵין דִּילָךְ לְתַתָּא לֹא הוּיִין. וְהִשְׁתָּא יָאוּת הוּא, דְּהָא נָאוּ לְחִינֵי בִּתְוֹרִים וּגו', וְדַאי תּוֹרֵי זֶהב נַעֲשֶׂה לָךְ וּגו', וְנִתְתַּקֵּן לָךְ כְּדָקָא יָאוּת. וְכָל חַד וְחַד כְּפּוּם אוֹרְחוּי, וּמְלִין הָכִי מִתְקַשְׁרֵן.

לְסַסְתִּי בְּרַכְבֵּי פָּרְעָה וּגו', פְּתִיב (שְׁמוֹת יג כא) וְה' הוֹלִיךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן וּגו'. בִּשְׁעֵתָא דְאַפִּיק לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְיִשְׂרָאֵל מְמַצְרִים, לֹא הוּוּ בַּעֲאֵן לְמִיזֵל בְּמִדְבָּרָא בְּאוֹרַח נְגִיבו. דְּהוּוּ רְגִילִין בְּמִצְרַים, דְּהוּיָא בְּגִנְתָּא דְעֵדֵן, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (בראשית יג י') כְּגֵן ה' בְּאֶרֶץ מִצְרַים. דְּהוּוּ אֲזֵלִין בְּאַתֵּר נְגִיבו בְּאוֹרְחָא, בְּחוּרְבָא בְּלֹא יִישׁוּבָא.

כְּמָה עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, שְׂדֵר קְדַמִּיָּהוּ שְׂכִינְתָּא, דְּהוּת אֲזֵלַת בְּכָל גְּוֹנִין דְּזִהְרָא, בְּכָל גְּוֹנִין דְּתִיאוּבְתָא, וְהוּוּ רְהִיטֵי אֲבִתְרָה לְמַחְמֵי בְּתִיאוּבְתָא. וּבְגִין כֹּךְ הוּוּ רְהִיטִין אֲבִתְרָה, וְאֲזֵלִי, וְלֹא הוּוּ מִתְעַכְבֵּי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא עֲבִיד לֹון הָכִי, כִּי הִיכִי דְלֹא יִתְעַכֵּב קוּדְשָׁא דְשִׁמְא עַל יִמָּא, דְּאִיָּהוּ (נ"א בְּגִין דְּלֹא יִתְעַכֵּב יְקִירוּ דְשִׁמְיָה בְּעִלְמָא אִיָּהוּ) הָוָה בְּעִי לֹאֲתִיקָרָא בְּגוּ כָּל עַמּוּמִין דְּאַרְעָא.

בְּגוּזָא דְאַלִין אֲזֵלִין בְּבִהִילוּ, אוּף הָכִי עֲבַד פָּרְעָה בְּרִתִּיכוּי וְסוּסָוּן דִּילִיָּה, בְּגִין לְמַרְדֵּף בְּבִהִילוּ, דְּלֹא יִתְעַכְבוּן רְתִיכוּי בְּאוֹרְחָא. כְּמָה עֲבַד. נָטַל סוּסָוּן נוֹקְבֵי וְסוּסָוּן דְּכוּרֵי, וְשׁוּי נוֹקְבֵי לְקַמִּיָּהוּ וְדְכוּרֵי מֵאַחוּרָא, דְּכוּרֵי הוּוּ רְהִיטֵי בְּתֵר נוֹקְבֵי, וְנוֹקְבֵי הוּוּ רְהִיטֵי מְקַמֵּי דְכוּרֵי, וְאַלִין וְאַלִין הוּוּ רְהִיטֵי בְּבִהִילוּ. וְדַא עֲבַד פָּרְעָה בְּחִכְמָתָא, לְמַרְדֵּף בְּבִהִילוּ אֲבִתְרִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל.

וְעַל זֶה, כְּשֶׁרֹודִפִּים הַסּוּסִים שֶׁל רַכְבֵּי פָּרְעָה - דְּמִיתִיף, שֶׁלֹּא תִשְׁבַּח וְלֹא תִתְעַר אֶהְבָּה אֵלֵי, מִשּׁוּם הַתְּקוּנִים שֶׁלָּךְ שֶׁלֹּמְטָה אֵינָם. וְכַעַת נֹאֵה הוּא, שֶׁהָרִי נָאוּ לְחִינֵי בִּתְוֹרִים וּגו', וְדַאי תּוֹרֵי זֶהב נַעֲשֶׂה לָךְ וּגו', וְנִתְתַּקֵּן אוֹתָךְ כְּרָאוּי, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי דְרָכוֹ, וְהִדְכָרִים הִלְלוּ נִקְשָׁרִים.

לְסַסְתִּי בְּרַכְבֵּי פָּרְעָה וּגו' (שִׁיר א). כְּתוּב (שְׁמוֹת יג) וְה' הוֹלִיךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן וּגו'. בִּשְׁעֵה שֶׁהוֹצִיא אוֹתָם הַקּוֹדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ רוֹצִים לָלֶכֶת בְּמִדְבַּר בְּדֶרֶךְ יִבְשָׁה, שֶׁהָיוּ רְגִילִים בְּמִצְרַיִם שֶׁהָיְתָה כְּמוֹ גֵן עֵדֵן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כְּגֵן ה' כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים בְּמָקוֹם יִבֵּשׁ בְּדֶרֶךְ, בְּחֶרֶב בְּלִי יִשׁוּב.

כְּמָה עָשָׂה הַקּוֹדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא? שֶׁלַּח לְפָנֵיהֶם שְׂכִינָה, שֶׁהָיְתָה הוֹלְכַת בְּכָל הַגְּוִנִים שֶׁל זֶהר, בְּכָל הַגְּוִנִים שֶׁל תְּשׁוּקָה, וְהָיוּ רָצִים אַחֲרֶיהָ לְרֹאוֹת בְּתִשְׁוִקָה. וּמִשּׁוּם כֹּךְ הָיוּ רָצִים אַחֲרֶיהָ, וְהוֹלְכִים, וְלֹא הָיוּ מִתְעַכְבִּים. וְהַקּוֹדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה לָהֶם כֹּךְ, כֹּךְ שֶׁלֹּא יִתְעַכֵּב קוּדְשׁ הַשֵּׁם עַל הָיִם, שֶׁהוּא (כְּדִי שֶׁלֹּא יִתְעַכֵּב כְּבוֹד שְׁמוֹ בְּעוֹלָם הוּא) הָיָה רוֹצֵה לְהִתְכַּבֵּד בְּתוֹךְ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ.

כְּמוֹ שֶׁאַלֵּה הִלְכוּ בְּחַפְזוֹן, אִף כֹּךְ עָשָׂה פָּרְעָה בְּמַרְכָּבוֹת וְהַסּוּסִים שֶׁלּוֹ, כְּדִי לְרַדֵּף בְּחַפְזוֹן, שֶׁלֹּא יִתְעַכְבוּ מַרְכָּבוֹתָיו בְּדֶרֶךְ. כְּמָה עָשָׂה? נָטַל סוּסוֹת נְקֻבוֹת וְסוּסִים זָכָרִים, וְשֵׁם הַנְּקֻבוֹת לְפָנֵיהֶם וְהַזָּכָרִים מֵאַחוֹר. הַזָּכָרִים הָיוּ רָצִים אַחֲרֵי הַנְּקֻבוֹת, וְהַנְּקֻבוֹת הָיוּ רָצוֹת מִלְּפָנֵי הַזָּכָרִים, וְאַלּוּ וְאַלּוּ הָיוּ רָצִים בְּחַפְזָה, וְזֶה פָּרְעָה עָשָׂה בְּחִכְמָה, לְרַדֵּף בְּחַפְזוֹן אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל.

בִּיּוֹן שֶׁהִשִּׁיג אוֹתָם, וְרָצָה לַעֲרֹךְ
קָרֵב עִם יִשְׂרָאֵל, נָטַל הַנִּקְבוֹת
וְחָגַר אוֹתָן לְאַחֹר, וְהִזְכִּירָם
לִפְנֵיהֶם, כְּדִי לְזַרֵּז אֶת מַרְכָּבוֹתָיו.
כֶּךָ בְּרֵאשׁוֹנָה פָּתוּב וְה' הִלֵּךְ
לִפְנֵיהֶם יוֹמָם, וְאַחֵר כֶּךָ כְּתוּב (שם)
(ד) וַיִּסַּע מִלֵּאֲף הָאֱלֹהִים הֵהָלֵךְ
לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ
מֵאַחֲרֵיהֶם. וַיִּסַּע, כְּדִי שֶׁיִּזְדָּרְזוּ
יִשְׂרָאֵל וַיְהִיו שְׂמוּרִים, וְכָל אוֹתָם
חֲצִים וּבְלִיִּסְטָרְאוֹת וְאֲכָנִים
וּמִקְלוֹת שֶׁהָיוּ זֹרָקִים עַל יִשְׂרָאֵל,
לֹא הִגִּיעוּ אֲלֵיהֶם. וְהָיוּ מֵה
שֶׁכְּתוּב הַתִּיַּצְבוּ וְרָאוּ, וּמִשּׁוֹם כֶּךָ
דְּמִיתִיךְ, בְּהֵהוּא גִּוּנָא מִמֶּשׁ.

בִּיּוֹן שֶׁאוֹתָם הָאוֹכְלוֹסִים עָבְרוּ,
וְרָאוּ כָּל אוֹתָם נְסִים וּגְבוּרוֹת
שֶׁעָשָׂה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
הֵם, אֲזִי נָאוּ לְחַיֵּיךְ בַּתּוֹרִים,
הַתִּתְקַנּוּ יִשְׂרָאֵל בְּסוּד הָאֻמּוּנָה,
שֶׁכְּתוּב (שם) וַיֹּאמְרֵינוּ בְּה' וּבְמִשְׁחָה
עֲבָדוֹ. וְקָבְלוּ יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה עַל
הַר סִינַי, תּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב וְתּוֹרָה
שֶׁבַּעַל פֶּה, וְאִזּוּ הִכָּל הַתִּתְקַנּוּ,
מַעֲלָה וּמִטָּה כְּרֵאוֹי.

נָאוּ לְחַיֵּיךְ בַּתּוֹרִים (שיר א). בֹּא
וְרֹא, כָּל הַגִּוּנִים שֶׁבִּפְנֵים, וְכָל
הַמַּחֲשָׁבוֹת וְהַרְצוֹנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם
שֶׁהֵם בְּתוֹךְ הַלֵּב, כֻּלָּם נִרְאִים
בְּפָנִים. וּבְפָנִים נִדְרַע מִיְהוּ הָאֵדֶם,
אִם מַעֲשֵׂיו לְטוֹב וְאִם מַעֲשֵׂיו
לְרָע, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַכֹּרֶת פְּנֵיהֶם
עֲנֵתָה בָּם. וְעָכְשׁוּ שֶׁהַתְּקוּנִים שֶׁל
הַכָּל כֻּלָּם כְּרֵאוֹי, בְּתִקּוּנֵים
כְּשֵׁרִים, בְּתִקּוּנֵים שֶׁל מַעֲשִׂים
טוֹבִים, מִיָּד נָאוּ לְחַיֵּיךְ, בְּלֹא
בוֹשָׁה כָּלֵל.

וְכֵן זֶה הֵיכָּה בְּזִמְנָה שֶׁנִּבְנְה בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ, וְכָל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׂמְחָה,
מַעֲלָה וּמִטָּה, וְאִזּוּ הַתִּתְקַנּוּ הַפְּנִים
כְּרֵאוֹי, הַתִּחַבְּרוּ פְּנִים בְּפָנִים
כְּרֵאוֹי.

לְחַיֵּיךְ, וְלֹא כְּתוּב פְּנִיךָ, מִשּׁוֹם
שֶׁהַכָּל אֶחָד, אֲבָל לְחַיִּים, הֵם

בִּיּוֹן דְּאִדְבִּיק לֹוֹן, וּבַעֲא לְאַגָּחָא קְרָבָא
בִּישְׂרָאֵל, נָטַל נוֹקְבֵי וְחָגַר לֹוֹן לְאַחֲוָרָא,
וְדִכְוִירֵי לְקַמֵּייהוּ, בְּגִין לִיַּאֲשָׁא רְתִיכוּי. כֶּךָ
בְּקִדְמִיתָא פְּתִיב, וְה' הִלֵּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם,
וּלְבָתֵּר פְּתִיב, (שמות יד יט) וַיִּסַּע מִלֵּאֲף הָאֱלֹהִים
הֵהָלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ מֵאַחֲרֵיהֶם.
וַיִּסַּע, בְּגִין דִּיתִיַּאֲשׁוּן יִשְׂרָאֵל, וַיְהוֹן נְטִירִין.
וְכָל אִינוּן גִּירִין, וּבְלִסְטָרְאִין, וְאֲבָנִין, וְקוֹלְפִין,
דְּהוּ רָמָאן לְגַפֵּייהוּ דִּישְׂרָאֵל, לֹא מָטוּ לֹוֹן.
וְהָיוּ דְכְּתִיב, (שם יד יג) הַתִּיַּצְבוּ וְרָאוּ, וּבְגִין כֶּךָ
דְּמִיתִיךְ, בְּהֵהוּא גִּוּנָא מִמֶּשׁ.

בִּיּוֹן דְּאִינוּן אוֹכְלוֹסִין אֲתַעְבְּרוּ, וְחָמוּ כָּל אִינוּן
נְסִין וּגְבוּרִין דְּעָבַד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עַל
יָמָא, כְּדִין נָאוּ לְחַיֵּיךְ בַּתּוֹרִים, אֲתַתְקַנּוּ
יִשְׂרָאֵל בְּרֹזָא דְּמַהִימְנוּתָא, דְּכְּתִיב (שם יד לא)
וַיֹּאמְרֵינוּ בְּה' וּבְמִשְׁחָה עֲבָדוֹ. וְקָבְלוּ יִשְׂרָאֵל
אוֹרֵייתָא עַל טוֹרָא דְּסִינַי, תּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב וְתּוֹרָה
שֶׁבַּעַל פֶּה, וְכִדִּין אֲתַתְקַנּוּ כּוּלָּא, עֵילָא וְתַתָּא
כְּדָקָא יָאוּת.

נָאוּ לְחַיֵּיךְ בַּתּוֹרִים, תָּא חֲזִי, כָּל גִּוּוֹנִין דְּלָגוּ,
וְכָל מַחֲשָׁבִין וְרַעוּתִין דְּעָלְמָא דְּאִינוּן גּוּ
לְבָא, כּוּלְהוּ אֲתַחֲזוּן בְּאַנְפִין. וּבְאַנְפִין
אֲשַׁתְּמוּדְעָא בְּרִנְשׁ מֵאֵן אִיהוּ. אִי עוֹבְדוּי לְטַב,
אִי עוֹבְדוּי לְבִישׁ. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה ג ט)
הַכֹּרֶת פְּנֵיהֶם עֲנֵתָה בָּם. וְהַשְׁתָּא דְּתִקּוּנִין
דְּכֻלָּא כְּלָהוּ כְּדָקָא יָאוּת, בְּתִקּוּנִין דְּכְּשָׂרָאן,
בְּתִקּוּנִין דְּעוֹבְדִין טָבִין, מִיָּד נָאוּ לְחַיֵּיךְ בְּלֹא
כִּיסוּפָא כָּלֵל.

וְכֵן דָּא הוּי בְּזִמְנָא דְּאֲתַבְּנִי בִּי מִקְדָּשָׁא,
וְעָלְמִין כּוּלְהוּן בְּחִדְוָא, עֵילָא וְתַתָּא,
וְכִדִּין אֲתַתְקַנּוּ אֲנַפִּין כְּדָקָא חֲזִי. אֲתַחֲבְרוּ
אֲנַפִּין בְּאַנְפִין כְּדָקָא חֲזִי.

לְחַיֵּיךְ, וְלֹא כְּתִיב פְּנִיךָ, בְּגִין דְּכוּלָּא חַד, אֲבָל